

كەسايەتى مروقى بىرودار، ەك ئايىنى ئىسلام، داى دەپىژىت

بەشى يەكەم

بەرايى: گەرچى بەم(شەممە)يەو، خواحەزكات تەنھا(شەممە)يەكى دىكەمان لەرمەزانى ئەمسائمان ماو ە مائئاوييمان لىدەكات و زۆربەى ئىمەيش، دواى خواحافىزىيەكەى، ئەگەر تەمەن مەودا بەدات، دەكەوينەو نىو ەمبائە ئاخنىن و ەلەوشاندنەو ەپەيمانەكانمان، كە بەدەم گريان و نزاو ە رۇزانە و ئىواران و شەوان، دابوومان بەخواى گەورە، بەلام لەبەرئەو ەى لاپەرەكەى من بەزۆرى لايەنە ئايىنىەكەى تيارەچاودەكەم، پىم خۇشە لەرىگەى ئەم لاپەرەيەو، لەژىر رۇشنايى ئەو ناوئىشانەدا، چەند بابەتتكتان پىشكەش بكەم، كەخۇى لەبەرەتدا، سوودىكى زۆرم كىردو، لەنامىلكەپەكى ەرەبى، كەبەدەستكارى و توپىزىنەو ەيەكى زۆرى خۇمەو، پىشكەشتانى دەكەم(1).

پىشەكى:

نووسەرلەپىشەكى نامىلكەكەيدا، دەلى: دواى ئەو ەى تىببىنى ئەو ەم كىرد، بىروداران بەشىو ەيەكى گشتى، لەئاكار و كىردەو ەكانىندا، زىادەرەوييان ەبە و لەلايەك بەناخى زەويدا و لەلايەكى دىكەيشەو ە بەئاسماندا دەچن، بەپىو ەستەم زانى ئەم بابەتە بنووسم، چونكە ئەو ەتا ئىمە بەچاوى خۇمان دەبىنىن، كەسانىكى زۆرمان ەن، كە دەچن بايەخ دەدەن بەھەندىك شت و ەھەندىكى دى بى بەھادەكەن، ەك ئەو ەى دەبىنىت زۆرىك لەنو ەز خوينەكانمان، بايەخ دەدەن بەنو ەز كىردن لەرىزى پىشەو ەى جەماعەت، بەلام بايەخ بەو بۇنەناخۇشانە نادەن، كە لە دەم و دان و بن بال و گيانىانەو ە دىن و خەلكى بىزاردەكەن! يان ەھەندىكىان دەبىنىن زۆر بەخۇبەكەم زانىن و مل كەچىيەو ە نو ەزەكانىان دەكەن، بەلام لەبەسەر كىردنەو ەى ەھزاران و خزمە كانىاندا زۆر كەمتەر خەمن! يان دەبىنى بايەخىكى زۆر دەدەن بەپەرستش و و ەل بوون بەشو ەن زانستدا، لەھەمان كاتدا پەرورەدە كىردنى مندالەكانى خۇيان، بەشىو ەيەكى ئەو ەتو ە بەرچا و فەرامۇش كىردو، كە ئاگان لەخو ەندن و خو ەندنەو ە و ەاو ەرى و يارەكانىان نىيە. يان لەكاتتەدا، كەبايەخىكى زۆر دەدەن بەمندالەكانى خۇيان، زۆر بەبى قەدرى لەدايك و باوكى خۇيان دەروانن و زۆر بەتوندى رەفتارىان لەگەل دەكەن. ياخود زۆر باش دەبن لەگەل دايك و باوكىان، بەلام زۆر بەبى قەدرى و فەرامۇش كىردنەو ە مامەئە لەگەل ەاوسەرەكانىان دەكەن و ەئسو كەوتىكى توندى زۆر بەرچاويان دەبىت لەگەلئاندا. ياخود زۆر بەباشى مامەئە لەگەل خىزان و مندالەكانىان دەكەن، لەھەمان كاتدا، زۆربەخراپى لەگەل دراوسىكانىاندا رەفتار دەكەن. ياخود ئەو ەشتانەى، كەپەيو ەندى بەخۇيەو ە ەبە زۆر بەبايەخەو ە وەريان دەگرىت، بەلام لەپەيو ەندىيە كۆمەلاپەتتىيەكانىدا، كەمتەر خەمىيەكى زۆردەكات و ەيچ بايەخىك بە كاروبارى مو ەلمانان دەدات. ياخود كەسايەتتىيەكى ئايىن پەرورە و باشە، بەلام زۆر كەمتەر خەمە لەناست ئادابى ئىسلامى، لەخواردن و خواردنەو ە و دانىشتن و ەئسو كەوتى لەگەل خەلكىدا. ئەو ەى چىگەى سەرنجە بەلاى مەو ە ئەو ەيە، كەزۆرىك لەوانەى، ئەو ەارەفتار دەكەن، ئەوانەن كە بەكار و بارى بانگ كىردن بو ەوا و دەرس گوتنەو ەو ە سەرفالئ، ەەرلەرەو ە، بەپىو ەستى دەزانم بچىنە خزمەت ئەو دەقەپىرۇزانەى قورئان و فەر مو ەدە، كە كەسايەتى تاكى بىرودار، دادەپىژن و لە نۇبەشى سەرەكىدا جىيان دەبىتەو ە: 1 -

پەيوەندى مرۇقى بىرۋادار بە خواۋە. 2- پەيوەندى مرۇقى بىرۋادار بە خۇيەۋە. 3- پەيوەندى مرۇقى بىرۋادار بەدايك و باوكيەۋە. 4- پەيوەندى مرۇقى بىرۋادار بە ھاوسەرەكەيەۋە. 5- پەيوەندى مرۇقى بىرۋادار بەمنداۋەكانىيەۋە. 6- پەيوەندى مرۇقى بىرۋادار بە خزمەكانىيەۋە. 7- پەيوەندى مرۇقى بىرۋادار بە دراوسىكانىيەۋە. 8- پەيوەندى مرۇقى بىرۋادار بەبراۋادەرەكانىيەۋە. 9- پەيوەندى مرۇقى بىرۋادار بە كۆر و كۆمەلەۋە.

يەكەم: پەيوەندى مرۇقى بىرۋادار بە خواۋە

لەبەدودا چوونى، پەيوەندىيەكانى مرۇقى موسلماندا، بۆمان دەردەكەۋىت كە مرۇقى موسلمان:

1- ھۆشيار و چاوتىزە:

يەكەم شتىك، كە ئايىن لەبىرۋادارى داۋادەكات، ئەۋەيە، كە بىرۋاى تەۋاۋى بەخۋا ھەبىت و ھەردەم ئەۋى لەيادى و پىشتى پىببەستىت و يارمەتى ھەرلەۋ داۋاىكات و ئەۋكاتەى كە ھۆكارەكانىش بەكاردەھىنىت، پىشت بەخۋا بىببەستىت، لەناخدا ھەمىشە ھەست بەۋە بكات، كەپىۋىستى بەتۋانا و دەستەلاتى بى سنوورى خۋاى گەۋرە ھەيە، بەشىۋەيەكى ۋەھا ھىندەى ئەم ھۆكار بەكاربەيىت، لەكۆتايىدا ھەرھەموۋيان، پابەندن بە دەستەلات و ۋىستى خۋاى گەۋرەۋە، لەبەرۋە دەبىنن: موسلمانى راست، ھەردەم بەدل و شىيار و بەرچاۋ رۇشن و بەئاگايە لەسەر دروست كراۋە كانى خۋا و لەومتانەيەدەيە، كە لەۋديو راگىر كىردنى گەردوۋنەۋە دەستىكى نەيىنى مەعنەۋى ھەيە، كە ھەر ئەۋدەستە پەنھانەيە، ئەم ژيانە و ئەم گەردوۋنە دەبات بەرپۆۋە، لەبەر ئەۋە، دەبىنن ھەردەم خۋاى گەۋرەى لەيادە و ھىچ چىركە سات و ھىچ دىمەنىك و ھىچ ساتەۋەختىك نىيە، كەتايىدا، ئەم خۋاى لەپىش چاۋ نەبىت و بەتەۋاۋى لەگەل ئەۋنەيەتەى قورئان نەژى، كەدەفەرموۋىت: (بەراستى لەدروست كىردنى ئاسمانەكان و زەۋى و لەجىۋاۋىيەكانى شەۋ و رۇژدا، بەلگەى گەۋرەھەن، بۆ كەسانىك كەخاۋەنى عەقل و بىر كىردنەۋە و دلى زىندوبىن + ئەۋكەسانەى كە ھەر دەم يادى خۋا دەكەن، بەدانىشتن و بەپال كەۋتەۋە، بىر دەكەنەۋە لەدروست كىردنى ئاسمانەكان و زەۋى و و دەللىن: ئەى پەرۋەردگار ئەم شتانەت لەخۆرا دروست نەكردوۋە، ئەى پەرۋەردگارى پاك و بى گەرد، لەسزاي دۆزەخ بمانپاريزىت(2).

2- مل كەچى فەرمانى خۋايە:

ھەردەم بىرۋادار مل كەچى فەرمانەكانى خۋايە و لەئاستى ئەۋسنوورانەى، كەشەرع بۆى دادەنىت، رادەۋىستىت و مل كەچ بوونى فەرمانەكانى خۋا، ئەگەر لەسەر بنەماى فەرامۆش كىردنى خواستەكانى لاشەى خۇيشى بىت جىببەجىيان دەكات، و بەتەۋاۋى گۈپرايەلى پىغەمبەردەبىت(د.خ) كە دەفەرموۋىت: (بىرۋاى ھىچ كەسىك لەئىۋە، دانامەزىت، تانەگاتە ئەومتانەيەى، كەخواست و ئارەزوۋەكانى خۇى، ملكەچ بكات بۆ ئەۋ بىرۋاۋەپ و پەيامانەى من ھىناۋمن)، لەژوۋر ھەموۋ فەرمانىكىشەۋە خۋاى گەۋرە، روۋ بەپىغەمبەر(د.خ) دەفەرموۋىت: (سەۋگەند بەخۋاى تۆ، ئەۋانەبىرۋاىان تەۋاۋ دانامەزىت، تا لەكاتى دەم قالى و مەلمانى و راي جىۋاۋىياندا، تۆنەكەنە سەرىشىكى كار و بىرۋا و ئاكارەكانىيان، دواترىش لەنىۋ دلىاندا، ھەست بەھىچ نىگەرانى و خەمۇكىيەك ناكەن و بەۋىرپارانەى لاي تۆۋە دەردەچىت رازى دەن) (3) كە ئەمە ئەۋپەرى خۇ بەدەستەۋەدانىتەۋاۋى، بىرۋادارە بۆ فەرمانى خۋا و پىغەمبەر(د.خ) كە ھەرلېرەۋە بۆمان دەردەكەۋىت، بەھەرنرخىك ھەبىت نايى لەبىرۋادارەۋە، لارپى گرتن بوەشىتەۋە.

3- لەئاستی ژێر دەستەکانی، هەست بەبەرپرسیاریتی دەکات:

چونکە دەزانیت هەر لاریی و لادانیك لهههرتاکیکی ژێر دەستی ئەوهوه رووبدات، ئەم لئی بەرپرسیارە و پێغه‌مبەر(د.خ) دەفەرمویت: (هه‌ره‌ه‌مووتان شوانن و هه‌ره‌ه‌مویشتان به‌رپرسن له‌وانه‌ی، که‌ئێوه بۆیان بوونه‌ته شوان).

4 - مل که‌چ و رازییه به‌فه‌زاوقه‌ده‌ر.

بروادی راست هه‌رده‌م ئەم لایه‌نه‌رۆحیه‌یه‌ فه‌رامۆش ناکات و دەزانیت، ئەو شتانه‌ی، که‌خوا بیه‌وئ ببن، ده‌بێ رووبدن و بێنه‌پێش، که‌ پێغه‌مبەر(د.خ)بۆگۆشکردنی برواداران ده‌فەرمویت: (کاروباری موسلمان زۆر سه‌یرو جیگه‌ی سه‌رسوپمانه، هه‌مووکاره‌کانی بۆئه‌و هه‌رخیره، گه‌ربێ و خۆشی و ئاسووده‌یی بێته‌رێ، سوپاسگوزاری خواده‌کات و له‌ئاکامدا بۆئهم به‌خیر دهنووسریت، ئەگه‌ر ناخۆشیه‌کیشی بێته‌رێگه، دانی ئارام به‌خۆیدا ده‌گریت و ئەمیشی هه‌ربه‌خیره‌بو‌ده‌نوووسریت)هه‌روه‌ها خوای گه‌وره‌ ده‌فەرمویت: (ئه‌وه‌که‌سانه‌ی، که‌ تووشی ناخۆشیه‌ک دین و شه‌یتان خورپه‌ی دلیان بۆدروست ده‌کات، خوایان دیته‌وه‌یاد و ده‌گه‌رپه‌نه‌وه‌ بۆ لای و یه‌کسه‌ر به‌رچاوڕۆشن ده‌بن)(4).

5 - هه‌موو په‌ژاره‌ی ئەو، ئەوه‌یه، که‌خوای لێ رازی بێت:

بروادی ته‌واو له‌ئه‌نجامدانی کاره‌کانیدا هه‌رده‌م ئەوه‌فەرمووده‌یه‌ی پێغه‌مبەری له‌به‌رچاوه‌(د.خ)، که‌ده‌فەرمویت: (هه‌رکه‌س بیه‌ویت خوا له‌خۆی رازی بکات به‌وه‌ی، که‌خه‌لکی لێ زیزبین، خوای گه‌وره‌ی لێ رازی ده‌بێت و بێ نیازی ده‌کات له‌خه‌لکی، به‌لام ئەگه‌ر که‌سێک بیه‌ویت، به‌خواله‌خۆ زیزکردن، خه‌لکی له‌خۆی رازی بکات، خوای گه‌وره‌ ده‌یداته‌ ده‌ست خه‌لکيه‌وه)،هه‌رلێره‌وه‌ ده‌بینین، هه‌میشه‌مرۆفی بروادار له‌م لایه‌نه‌دا زۆر به‌وردی مامه‌له‌ده‌کا و هه‌رده‌م بیری به‌لای رازی کرنی خوای گه‌وره‌دایه و گوێ به‌زیز بوونی خه‌لک نادات، ئەوانه‌ی که‌ده‌یان بینین: له‌لایه‌که‌وه‌ بروادارن و له‌نیو مزگه‌وته‌کاندا، خۆبه‌که‌م زان و مل که‌چی په‌روه‌ردگار نیشان ده‌دن و له‌هه‌مان کاتیشدا له‌نیو بازار و دوکان و شوینی کاره‌کانیادا، ريبا و سوو ده‌خۆن و خۆیان له‌که‌له‌که‌بازی و ده‌ست برین و به‌رتیل و گه‌نده‌لی ناپاریزن، ئەوانه‌ ده‌بێ له‌ بروای خۆیان به‌گومان بن و به‌خۆدابینه‌وه.

په‌راویزه‌کان:

(شخصية المسلم، كما يصوغها الاسلام في الكتاب والسنة، بقلم محمد علي الهاشمي).

(2) به‌شیک له‌مانای ئایه‌تی 190 ی سوره‌تی ئالی عیمران.

(3) به‌شیک له‌مانای ئایه‌تی 65 ی سوره‌تی ئالی ئەلنيسا.

(4) به‌شیک له‌مانای ئایه‌تی 201 ی سوره‌تی ئەلئع‌راف.

خه‌باتی ژماره (2296) لاپه‌ره‌چوار، 10/14

كەسايەتى مرقۇى بىرودار، وەك ئايىنى ئىسلام، داى دەرىژىت

بەشى دووھم

لەبەشى يەكەمى ئەم بابەتەدا، لەمیانەى باسى پەيوەندىيەكانى، مرقۇى بىرودار بە خواوہ، گەبىشتىنە ئەوہى كە بىرودار:

6 - بەباشى پىداوويستى و پاىەوسوننەتەكان جىبەجى دەكات: وەك كىردنى نوپۇزەفەرزەكان و رەچاوكىردنى حوكمەكانىيان و كىردنىيان بەجەماعەت تابگونجى و زىياد لەوانەيش كىردنى نوپۇزە سوننەتەكان.

7 - زەكاتى مالەكەى بەويپوہرو رىژەيەى بوى دىيارىكراوہ دەرى دەكات ونازىش ناكات بەسەر ھەژاراندا.

8 - گىرتنى رۇژووى پىويستى مانگى رەمەزان و رەچاوكىردنى حوكمە فىقھى و سلوكىيەكانى و گىرتنى رۇژووى سوننەت.

9 - حەج و عەمرە كىردنى، مالى خوا بەرەچاوكىردنى ھەموونەحكامەكانىيانەوہ و پاراستنى ئەوسونورنەوہ كەبۇيان دىيارى دەكرىت.

10 - بەھەموومتەمانەوېروابوون، بەپىويستىيانەوہ، پەرسىتەشەكان جىبەجى دەكات.

11 - زۇر واپەستەدەبىت بەخوئىندەنەوہ و لى وردبوونەوہلەماناكانى قورئان.

دووھەم: پەيوەندى مرقۇى بىرودار بە خۇيەوہ

ھەردەم ئايىنى ئىسلام دەيەويىت بىروداران وەك خائىكى جوانى دىيار و درەوشاوہى نەمونەيى بن، چ لەناكار و شىوازىياندا، چ لەھەلسوكەوت و بەرگ وپۇشاكياندا، ھەربۇيەكە، تەنانەت لەگەشت و سەفەرپىكىش ھاتبانايەتەوہ، لەدوورەوہى ئاوەدانى، پىغەمبەر(د.خ) رىنمايى دەكرىن بۇ ئەوہى، بەر لەچوونە ناوخەلكى، دەست بەخۇياندا بەئىن و شىوازىكى ناشىرىنيان پىوہ نەبىنرىت.

راگىرتنى مامناوہدپىتى

ئايىن ھانى شوئىتكەوتووەكانى خوى دەدات، كەناگايان لەراگىرتنى پىوہر و ترازووہكانىيان بىت و رەچاوى ئەوہبەكەن، ھەموو لاپەنەكانى پەيوەندى بەلاشە و بەعەقل و بەرۇخ وەك يەك بايەخ پى بدن.

أ - بايەخدان بەلاشە:

1\ ھانى بىرودار ئەدات، كە مامناوہندى بىت لەخواردن و خواردنەوہيدا، و قورئان دەفەر موبىت : (بىخون و بىخونەوہ و زىادەرەوى مەكەن) (1).

2\ بايەخ دەدات بەوہرزىش كىردن، بەوہى كەدەبىنن كۆمەئىك شت ھەن خەلكى دىكە، كەبەدەستىيانەوہ دەنائىن، لە زىادەرەوى كىردن لە چىژ وەرگىرتن لەحەرام و حەلال، بىرودار خوى لىدەپارىژى و نەزۇر دەخوا و نەزۇر دەخواتەوہ و نەزۇر دەخەوى و نە ھەردەم تەمبەل دەبى، كە ھىوادارم لەدووتويى پەرتۇكىكدا زرۇر بەدرىژتر، بەسەر وردەكارى ئەمانەدا بچمەوہ ولەوى بەلگەكانىش بەفراوانتر بەئىنم.

3\ بىرودار ھەردەم جلو بەرگ و لاشەى خوى بەپاكى رادەگرىت، ئەوہتا دەبىنن چەندىن دەقمان ھەن كەھانمان دەدەن بۇ ئەوہى، خۇمان لەخواردنى ئەوشتانەپارىژىن، كەبۇنى ناخۇشيان لىدى و ئەگەر خواردىشمان خۇمان لەوہ پارىژىن، كەبچنە نىو كۆرۇكۆمەلەوہ، بەتايىبەتى مزگەوت و نىو سەفى جەماعەتەوہ، داكى موسلمانان عائىشە(ر.خ) چەندىن جار باسى ئەوہى كىردوہ، كە

پېغەمبەر(د.خ)چەند بايەخى داوۋە بە بۇنى خۇش و تەنانەت بەرلەخەوتن چۆن ددانى بەسيواك پاك دەگردوۋتەوۋە و بۇنى ناخۇشى دەمى خۇى دەبېرى و جل و بەرگى بەخاۋىنى رادەگرت و دەيفەرەموو: لەكاتى چونتانا بۇنوۋىژى جومعه، بەبەرگىكى تايبەتەوۋە بچن و ھانى دەدان لەسەر خۇشۇردن و بۇنى خۇش بەكارھىنان و بى بىنبايە كەسېك قىزى بۇتەوۋە، پېى چاك دەگرد و دەيفەرەموو: ئەوۋە ھىچ نەبوو سەرى ئەمكابراى پى دابەرگېننەوۋە.

4\ شىۋازى جوان رادەگرېت، عائىشە(ر.خ) دەفەرەموۋىت: ئەگەر كەسېك بەتايبەبۇ سەردانى پېغەمبەر(د.خ) تا دەستى بەسەر و رىشى خۇيدا نەھىنبايە و بۇنى خۇشى لەخۇى نەدايە، پېشۋازى لېنەدەگرد، خۋاى گەورە روو بەپېغەمبەر(د.خ) دەفەرەموۋىت: (پېيان بلى: باشە كى ئەو جوانيانەى لەسەر مرؤف حەرەمكردوۋە، كە خۋاى گەورەلەسەر زەویدا دروستى كردوۋن و بۇ بەندەگانى خۇى ناردوۋە و چەندىن خۋاردنى پاكى پېبەخشيون؟) (2) ئەوئەندەھەيە، برۋادار لەئەنجامدانى ھەريەك لەم خالانەدا، رېگەى مامناۋەندىتى دەگرېتەبەر و زيادەرەوى، نەبەئەرىى و نەبەنەرىى تېداناکات، پېغەمبەر(د.خ) دەفەرەموۋىت: خۋاى گەورە پى خۇشە نىشانەى نىعمەتەگانى، بەبەندەگانىەوۋە بىنرېت و ئەوكتەى، بەرە و مزگەوت دەچن پەرورەدگارداۋاى ئەوھيان لېدەكات، خۇيان جوان رابگرن و خۇيان بۇئەنجامدانى ئەو پەرستشە برۋازېننەوۋە و دەفەرەموۋىت: (ئەى نەوھەگانى ئادەم لەكاتى چونتانا بۇ ھەرمزگەوتىك خۇتان جوان بکەن)(3).

ب – بايەخدان بەعەقل:

لەپاراستنى عەقلى برۋاداردا، بايەخىكى زۆر بەوشتانەدەدات كەبۇى دەپارېزن و گەشەى پېدەكەن وەك: 1\ زانست، كە ئايىن بەپېويستى دادەنىت و پېغەمبەر(د.خ) دەفەرەموۋىت: لەدوۋى زانست وېل بوون فەرزى سەرشانى ھەربرۋادارىكى نېر، يان مېيە، تەنانەت لەپياھەئدانى خۇپنەدەواردا قورئان دەفەرەموۋىت: (بەرەستى ئەوانە لەخۋاى گەورە، دەترسېن، كەئەھلى زانستن و خۇپنەدەوارن)(4) تەنانەت ئەبوحنەيفە بەوھماناى ئەم ئايەتە لېك دەداتەوۋە، كە دەفەرەموۋىت: خۋاى گەورە شەرم لەخۇپنەدەوارەكان دەكات، لەچەندىن جېگەى تردا بەوبايەخەوۋەباس لەزانست دەكات و دەفەرەموۋىت: (پېيان بلى: باشە ئەوانەى، كەخۇپنەدەوارن و ئەوانەى، كەنەخۇپنەدەوارن، وەك يەك وەھان؟، كەسانىك بەباشى لەيادى خوا تېدەگەن و شتيان وەبېر دېتەوۋە كەخاۋەنى عەقل و عېرفان و دلى بەئانگان)(5).

2\ لەدوۋى زانستى وېل بوون سنوورى نىيە و كەسېك نىيە ماقى فېربوۋنى ھەبى و كەسېكى دىكە ئەومافەى لى زەوت بكرېت، كەسەيرى قورئان دەكەين و باس لەگۆشكردنى پېغەمبەرەن دەكات، زۆر بەپاشكاۋى پېمان دەلئ: (بلى ئەى پەرورەدگارم زانستم زيادكە)(6)، مېژوو لەمیانەى باسە كانىدا، كەبۇمانى دەگرېتەوۋە، باسما لە بەدوۋدوچوۋنى زۆرى زانايان بۇدەكات، بۇزانست و قورئان و فەرەموۋدەگانى پېغەمبەر(د.خ) بەرلەھەر نووسەر و كەسېكى دىكە باسما لەوۋەبۇدەكات كە موسا چۆن وېل بوۋە، لەدوۋى زانست و وە دوۋى خدرکەوتوۋە و ئەوروداۋە، پانتايىبەكې باشى سورەتى كەھفى گرتۆتەوۋە و بوخارى چەندىن فەرەموۋدەى لەسەر ھېناۋە.

3\ ديارىكردنى تايبەتمەندىتى و خۇ تېدا پسپۆر كردن، كە بەرلەھەر شت ئەولەوياتى تېدا رەچاۋدەكەن و لەپېشدا بەزانستەگانى پەيوەيست بەقورئانەوۋەدەست پېدەكات تابە زانستەگانى تر دەكات.

4\ ئەوزانستانەى تايبەتمەندى تېدا پەيدا دەكات، بەبلىمەتى و چاكي وەرى دەگرېت و ھەردەم لەدوۋى لى زياد كردنى دەبېت.

5\بروادر بهیهك لایهنی زانستهوه ناوهستی و ههولدهدات ئاسۆی فراونتر بیټ و بهردهوام له دووی ئهوه ده بیټ، كه بهیهك زانست رازی نه بیټ و زانسته گانی فرههنگی و مهوسوعی بیټ، خویندنه وهی ژیاننامهی كه سایه تییه میژووویه ئایینییهكان ئه وراستیانه درده خات، ماموستا مهلا (عهبدولكه ریمی موده ریس)ی رحمه تی، باشترین نمونهی زانستی فرههنگییه، له كاتیكدا كه تهفسیری دهنووسی و بایهخی به شهرع ده دا دیروك و میژوو و هونه ر و ئه ده ب و زانستی ئه نسابیشی فرهاموؤ نه كرده بوو.

6\زیاد له زمانیک فیڕ ده بیټ و ههولئ ئه وه ده دات ئاسۆی زمان زانیشی به رف ره بکات.

ج – لایهنی رۆحی:

1\هه رده م رۆحی به رزرا ده گریټ به بایه خ دانی بی سنووری به بره ودانی به په رسته شه كان و قورئان ده فه رمو بیټ: (ئه وانه ی كه بر وادارن، هه ركه ده روونیان كه وته ژیر ركیقى هه ندیک لادانه وه، خویان وه بیردیته وه و ده بنه وه به ئه هلی ته قوا) (7)

2\هاورپی باش ده گرن ولییا ننزیک ده بنه وه.

3\به رده وام دوعا و پاران ه وه كان له یاد ناکات.

په راویزه كان/:

(1) به شیك له مانای ئایه تی 31 ی سوره تی ئه ئه عراف.

(2) به شیك له مانای ئایه تی 32 ی سوره تی ئه ئه عراف.

(3) به شیك له مانای ئایه تی 31 ی سوره تی ئه ئه عراف.

(4) به شیك له مانای ئایه تی 28 ی سوره تی فاتیر.

(5) به شیك له مانای ئایه تی 9 ی سوره تی ئه لزومه ر.

(6) به شیك له مانای ئایه تی 113 ی سوره تی ته ها.

(7) به شیك له مانای ئایه تی 201 ی سوره تی ئه ئه عراف.

خه باتی ژماره (2303) 21\10\2006 لاپه ره چوار.